EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 13.5.2015.
COM(2015) 251 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par ekonomikas politikas vispārīgo pamatnostādņu īstenošanu dalībvalstīs, kuru naudas vienība ir euro

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par ekonomikas politikas vispārīgo pamatnostādņu īstenošanu dalībvalstīs, kuru naudas vienība ir euro

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 136. pantu kopsakarā ar 121. panta 2. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[3],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Lai varētu nodrošināt ilgtspējīgu un stabilu eurozonas attīstību, ir nepieciešami pastāvīgi politikas centieni atbalstīt līdzsvarotas korekcijas privātajā sektorā un publiskajā sektorā un palielināt ekonomikas izaugsmes potenciālu attiecīgi vidējā termiņā un ilgtermiņā. Lai gan eurozonā turpinās ekonomikas atlabšana, to sarežģī nesenās ekonomikas un finanšu krīzes izraisītās sekas, tostarp joprojām notiekošā ārējā līdzsvarošana, augstais privāto un valsts parādsaistību apjoms un attiecīgs uzstādījums samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru, ieilgusī strukturālā neelastība dalībvalstu darba tirgos un ražojumu tirgos, augsts bezdarba un zems uzticēšanās līmenis, un joprojām nepietiekamā ieguldīšanas aktivitāte. Līdz šim konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos izklāstīto reformu īstenošana nav bijusi pietiekami vērienīga.

(2) Eurozona ir vairāk nekā tajā ietilpstošo valstu summa. Eurozonas valstu tautsaimniecības ir savstarpēji cieši saistītas; tieši tādēļ ir nepieciešams vairāk koordinēt fiskālo, finanšu un strukturālo politiku. Eurozonas mēroga politikas nostājai būtu jāveicina izaugsme, vienlaikus nodrošinot, ka netiek apdraudēts līdzsvarošanas jomā sasniegtais progress. Eurozonas dalībvalstīm ir konkrēta

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
[3] COM(2015) 251.

atbildība par pēdējos gados ievērojami nostiprinātā pārvaldības regulējuma iedarbīgu īstenošanu. Tādēļ būtu nepieciešams kāpināt savstarpējo motivēšanu, lai palielinātu atbalstu valsts mēroga reformu īstenošanai un fiskālai piesardzībai. Tādēļ būtu nepieciešams arī paplašināt valsts mēroga reformu izvērtēšanu no eurozonas skatpunkta, internalizēt potenciālo pārrobežu ietekmi un stimulēt politikas jomas, kas ir īpaši svarīgas ekonomikas un monetārās savienības (EMS) pienācīgai funkcionēšanai.

(3) Eurozonā vēl netiek pietiekamā apmērā īstenotas vērienīgas strukturālās reformas tautsaimniecības modernizēšanai, kā arī konkurētspējas un izaugsmes potenciāla stimulēšanai. Dalībvalstīs pastāv ievērojamas atšķirības pirmskrīzes nelīdzsvarotības, ekonomikas attīstības cikla sasniegtās stadijas un fiskālās manevrēšanas iespēju ziņā. Neatkarīgi no sasniegtajiem uzlabojumiem darba tirgū un nelielā progresa attiecībā uz reformām, ar kurām paredzēts uzlabot darba tirgus izturētspēju, bezdarba līmenis joprojām ir augsts, un pastāv risks, ka samazināt ilgtermiņa bezdarba līmeni kļūs arvien grūtāk, un līdz ar to vēl vairāk pasliktināsies sociālā situācija visneaizsargātākajās valstīs. Joprojām notiek ārējā līdzsvarošana, tomēr sasniegtie rezultāti ir bijuši asimetriski un nav notikusi lielo tekošā konta pārpalikumu korekcija. Vērienīgas darba tirgus un ražojumu tirgus strukturālās reformas veicinātu nepieciešamo ekonomikas korekciju eurozonas ietvaros un stimulētu izaugsmi valstīs, kas īsteno šādas reformas. Apstākļos, kad palielinās nodarbinātības līmenis un samazinās patēriņa preču cenas, reformas var veicināt arī pilnīgāku sociālo iekļaušanu. Ja strukturālās reformas tiek īstenotas vienlaikus vairākās dalībvalstīs, no tā iegūst visa eurozona, jo pa tirdzniecības un finanšu kanāliem izplatās pozitīvā pārrobežu iedarbība. Tas arī iedrošinātu izdarīt atbilstošu politikas izvēli pārējās eurozonas valstīs. Eurogrupas tematiskās apspriedes šo procesu var atbalstīt tādējādi, ka tiek salīdzinoši izvērtētas reformas un to ietekme uz eurozonu kopumā. To var paveikt, mācoties no paraugprakses, vienojoties par kopīgiem reformu īstenošanas principiem un veicot savstarpēju motivēšanu. Ņemot vērā valsts mērogā īstenotās korekcijas procesus un to ietekmi uz eurozonas darbību, īpaši svarīgi ir regulāri uzraudzīt reformu īstenošanas progresu dalībvalstīs, kurās pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība un dalībvalstīs, kurās attiecībā uz nelīdzsvarotību ir nepieciešama izlēmīga rīcība.

(4) Viena no galvenajām eurozonai aktuālajām politikas problēmām ir lielais valsts parādsaistību apjoms, kas jāsamazina, ievērojot fiskālo atbildību. Pateicoties pēdējo gadu konsolidācijas centieniem, eurozonas fiskālā situācija ir uzlabojusies, tomēr fiskālās politikas koordinācija joprojām ir nepietiekama. Vairākām eurozonas dalībvalstīm joprojām jāturpina fiskālā korekcija, lai tās varētu samazināt ļoti lielo parādsaistību apjomu. Citām valstīm ir lielākas manevrēšanas iespējas, kuras tās varētu izmantot, lai veicinātu iekšzemes pieprasījumu un it īpaši ieguldījumus; tas būtu atbalsts gan iekšzemes izaugsmei, gan eurozonai kopumā. Stabilitātes un izaugsmes paktā ietvertais elastības princips ļauj dalībvalstīm veicināt strukturālās reformas un ieguldījumus, vienlaikus ievērojot kopīgi saskaņotos principus. Fiskālās stratēģijas vēl nav pietiekami labvēlīgas izaugsmei. Lai gan Eurogrupā notiek pastiprināta koordinācija, ieņēmumu jomā vēl ir uzlabojama nodokļu sistēmu efektivitāte un samazināms nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās. Savukārt izdevumu jomā lielāka uzmanība ir jāpievērš publiskā sektora ieguldījumiem (kas balstīti uz pienācīgu analīzi par izmaksām un ieguvumiem), kā arī citiem publiskā sektora izdevumiem, kas lielā mērā un pozitīvi ietekmē izaugsmi. Izdevumu pārskatīšanas gaitā ir tikusi uzsvērta nepieciešamība palielināt valsts pārvaldes

efektivitāti. Šā procesa atbalstam tiks ieviests labi funkcionējošs valsts mēroga regulējums nodokļu jomā.

(5) Eurozonā uzlabojas stāvoklis finanšu tirgos, tomēr privātajam sektoram pieejamie kredītlīdzekļi joprojām ir nepietiekami, un finanšu tirgi joprojām ir sadrumstaloti. Tas kavē ieguldījumus eurozonā. Līdz ar to ir izveidojusies plaša ieguldījumu plaisa – laikā, kad ir nepieciešami gan materiālie, gan nemateriālie ieguldījumi. ES Investīciju plāns paredz iespējas mobilizēt ieguldījumus un izmantot tos produktīviem projektiem. Tomēr Investīciju plāna un ECB paplašinātās aktīvu iepirkuma programmas ietekme būtu lielāka, ja papildus tiktu veikti pasākumi finanšu sektorā (plašā nozīmē), lai atjaunotu kredītu plūsmas, padziļinātu kapitāla tirgus un stimulētu ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu. Pašlaik tiek veidota banku savienība, kuras atbalstam tiks piemērots vienots noteikumu kopums un konsekventa reglamentējoša pieeja. Labāk integrēti un efektīvāki kapitāla tirgi mobilizētu papildu finansējumu ieguldījumiem, mazinātu Eiropas ekonomikas atkarību no bankām un padarītu tās finanšu struktūras līdzsvarotākas un stabilākas.

(6) Neatkarīgi no nesenajiem sasniegumiem EMS arhitektūras nostiprināšanā pašlaik aktuālās problēmas liek rīkoties, lai to pilnveidotu. Lai pilnveidotu EMS, būs nepieciešama pakāpeniska pieeja, kas apvieno disciplīnu un solidaritāti. Komisijas priekšsēdētājs kopā ar Eiropadomes priekšsēdētāju, Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju, Eiropas Centrālās bankas prezidentu un Eurogrupas priekšsēdētāju sagatavos nākamos pasākumus labākai ekonomikas pārvaldībai eurozonā,

IESAKA eurozonas dalībvalstīm 2015.–2016. gadā Eurogrupas ietvaros veikt šādus pasākumus:

1. Izmantot savstarpēju motivēšanu, lai veicinātu strukturālās reformas, kas atvieglo korekcijas attiecībā uz lielām iekšējām un ārējām parādsaistībām un atbalsta ieguldīšanu. Regulāri izvērtēt reformu rezultātus dalībvalstīs, kurās pastāv būtiska nelīdzsvarotība. Turpināt strukturālo reformu regulāro tematisko izvērtēšanu. Līdz 2016. gada pavasarim pieņemt lēmumus par sekojumdarbībām attiecībā uz koordinācijas pasākumu augsta nodokļu īpatsvara samazināšanai darbaspēka izmaksās un pakalpojumu tirgu reformēšanai.

2. Koordinēt fiskālo politiku, lai nodrošinātu, ka eurozonas kopējā fiskālā nostāja atbilst prasībām attiecībā uz ilgtspējības riskiem un cikliskajiem apstākļiem. Līdz 2016. gada pavasarim rīkot tematiskas apspriedes par publisko finanšu kvalitātes un ilgtspējīguma uzlabošanu, īpašu uzmanību pievēršot materiālo un nemateriālo ieguldījumu prioritāšu noteikšanai valstu un ES mērogā un tam, kā nodokļu sistēmas padarīt labvēlīgākas izaugsmei. Uzraudzīt nesen pilnveidotā valsts mēroga fiskālā regulējuma darbības rezultātus.

3. Nodrošināt, ka laikus tiek pabeigtas Eiropas Centrālās bankas izstrādātā visaptverošā novērtējuma sekojumdarbības, tiek īstenota Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva, tiek pabeigta starpvaldību nolīguma par vienoto banku noregulējuma fondu ratifikācija un 2016. gada janvārī pilnā apmērā tiek sākta šā fonda darbība. Veicināt pasākumus, ar kuriem padziļina uz tirgus mehānismiem balstītās finanses, uzlabot MVU iespējas saņemt kredītus un izstrādāt alternatīvus finansējuma avotus. Iedrošināt papildu reformas attiecībā uz valsts mēroga regulējumu maksātnespējas jomā.

4. Ņemot vērā ziņojumu par nākamajiem pasākumiem labākai ekonomikas pārvaldībai eurozonā, kuru Komisijas priekšsēdētājs Junkers sagatavojis ciešā sadarbībā ar četriem priekšsēdētājiem – Tusku, Šulcu, Dragi un Deiselblūmu, kā arī ņemot vērā šā ziņojuma sekojumdarbības, turpināt iesākto darbu pie ekonomikas un monetārās savienības padziļināšanas un sniegt savu pienesumu ekonomikas uzraudzības regulējuma pilnveidošanā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs